

Docentenhandleiding Basisonderwijs ter voorbereiding op de gastles van: Benno Gerritse

Introductie

Binnenkort ontvang jij een gast spreker in de klas. Deze gast spreker maakt deel uit van jouw lessen over de Tweede Wereldoorlog en de Jodenvervolgning. De gastles duurt ongeveer 50 tot 70 minuten, afhankelijk van wat is afgesproken met de docent. De gastles bestaat uit twee delen: een verhaal en aansluitend een nagesprek. Het is belangrijk om naar aanleiding van de bijgevoegde biografie vragen voor te bereiden, die aan de gast spreker kunnen worden gesteld. Ongetwijfeld heb je meerdere lessen aan WO2 besteed. In deze handleiding vind je tips en verdiepvragen bij het werkblad die je ter voorbereiding op de komst van Benno kunt doen.

Duur voorbereidende les: 60 minuten

Doelgroep: Basisonderwijs groep 7/8

Thema: WO2, Jodenvervolgning, onderduiken, razzia

Leerdoelen:

- Leerlingen denken na over oorlogen waarover zij gehoord hebben en wisselen kennis uit.
- Leerlingen kennen belangrijke gebeurtenissen uit de Tweede Wereldoorlog en kunnen deze op volgorde zetten.
- Leerlingen leren over de gevaren van onderduiken
- Leerlingen doen onderzoek naar een familielid van de gast spreker die de Holocaust niet heeft overleefd.
- Leerlingen worden voorbereid op de thematiek uit het verhaal van de gast spreker.

Structuur werkblad

Introductie + filmpje 'De oorlog in zeven minuten'	<i>10 minuten</i>
Opdracht 1: Generaties	<i>5 minuten</i>
Opdracht 2: Tijdlijn	<i>10 minuten</i>
Opdracht 3: Joods zijn	<i>10 minuten</i>
Opdracht 4: Onderduiken	<i>10 minuten</i>
Opdracht 5: Zolang je naam genoemd wordt	<i>10 minuten</i>
Slot: Vragen voorbereiden	<i>5 minuten</i>

Voorbereiding

- Lees deze handleiding, met achtergrondinformatie en tips om de verdiepvragen te bespreken, goed door.
- Bereid samen met jouw leerlingen vragen voor die aan de gast spreker kunnen worden gesteld.
- Print het werkblad uit (zie hieronder) en verdeel ze onder de leerlingen.
- Introduceer [de biografie van de gast spreker](#) na afloop van de les
- Bekijk gezamenlijk als start [het filmpje 'De oorlog in zeven minuten'](#)

Opdracht 1

Generaties

Leerlingen bedenken tot welke generatie de gast spreker behoort en denken na of de oorlog ook in de levens van deze generatie een rol kan spelen.

Tips ter bespreking:

- Het antwoord op vraag b is waar. Benoem dat voor veel kinderen van oorlogsslachtoffers een oorlog zijn sporen achterlaat. Een oorlog werkt vaak generaties lang door. Kinderen die de oorlog niet hebben meegemaakt, hebben vaak te dealen met de trauma's van hun ouders (of grootouders).
- Benoem dat ook de oorlogen die nú in de wereld gaande zijn, hun sporen na zullen laten bij de volgende generaties.
- Wees je bewust van eventuele oorlog of vluchtgeschiedenis van leerlingen.

Opdracht 2

Tijdslijn

Leerlingen maken een tijdslijn en zetten de volgende gebeurtenissen op volgorde

1. Adolf Hitler komt aan de macht en veel Joden vluchten uit nazi-Duitsland – 1933
2. Nederland wordt bezet door Nazi-Duitsland – 1940
3. Door de anti-Joodse maatregelen worden Joodse kinderen van school gestuurd – 1941
4. In de Hollandse schouwburg in Amsterdam worden Joden gevangen gezet – 1942-1943
5. Joodse mannen, vrouwen en kinderen worden via doorgangskamp Westerbork naar concentratiekampen gedeporteerd – vanaf 1942
6. Joden worden vermoord in de concentratie en vernietigingskampen – 1942-1945
7. Nederland is bevrijd! – 1945
8. Kinderen en kleinkinderen van overlevenden en slachtoffers van WO2 vertellen wat er met hun familie is gebeurd voor de klas – 2018-nu

Tips ter bespreking:

- Bespreek en vergelijk de tijdslijnen.
- Licht de tijdslijn kort toe zodat leerlingen een helder beeld hebben van het verloop van de Tweede Wereldoorlog.
- Vraag leerlingen welke gebeurtenissen zij nog meer kunnen bedenken.
- Maak het persoonlijk: Kunnen ze een grote gebeurtenis koppelen aan een persoonlijke gebeurtenis? Bijvoorbeeld het verhaal van Anne Frank of andere historische figuren. Om de gevolgen van de grote gebeurtenissen te koppelen aan wat dit voor mensen betekenden, maak je de geschiedenis tastbaar en invoelbaar voor leerlingen.

Opdracht 3

Joods zijn

Tips ter bespreking:

- a. **Al deze mensen** (Daniel Radcliffe oftewel Harry Potter, Lisa Kudrow (Friends), Diewertje Blok (Jeugdjournaal) en Albert Einstein (wetenschapper) hebben een Joodse moeder en zijn daarmee volgens de 'regels' van het orthodoxe Jodendom Joods. In het liberale Jodendom ben je ook Joods als je vader Joods is. Geef vooral aandacht aan de diversiteit en bespreek dat al deze mensen heel verschillend zijn (acteurs, wetenschappers, presentatoren maar ook Engels, Amerikaans, Nederlands en Duits).
- b. **Het Jodendom is de cultuur, religie en leefwijze van het Joodse volk.** Het is net als het Christendom en de Islam een geloof. Sommige Joden leven volgens de regels van het geloof maar velen ook niet (geassimileerde Joden), sommigen Joden dragen een keppeltje of een davidster maar anderen weer niet. Benoem vooral dat niet alle Joden hetzelfde zijn, net als niet alle Nederlanders of moslims of alle leerlingen van deze klas hetzelfde zijn. Er bestaan net zoals binnen de klas overeenkomsten maar ook verschillen tussen mensen. [Bekijk anders dit uitlegfilmpje.](#)
- c. **Vanwege de vervolging tijdens de Holocaust, het antisemitisme en de angst afgerekend te worden op dat deel van je identiteit.** Je zou leerlingen kunnen vragen of zij (soms) een deel van hun identiteit verbergen? Kun je altijd zijn wie je bent?

